

Federația Organizațiilor Ortodoxe Pro-Vita din România
cu sediul în București, strada Grigore Tocilescu nr. 57, sector 5
tel./fax 031 815 27 80

Către:

Comisia Juridică, de Disciplină și Imunități a Camerei Deputaților
Comisia pentru Sănătate și Familie a Camerei Deputaților

NOTĂ

Referitoare la: **PL-x nr. 404/2008 -**
Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind
reforma în domeniul sănătății

Doamnelor și Domnilor Deputați,

Federația Organizațiilor Ortodoxe Pro-Vita din România, formată din 12 organizații non-guvernamentale din toată țara care promovează principiile creștine ortodoxe privitoare la valoarea vieții umane, a luat act cu îngrijorare de conținutul Proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006, prin care se urmărește introducerea acordului prezumat în legislația privitoare la efectuarea transplantului de organe.

Considerăm că această modificare este inacceptabilă din cauza următoarelor considerente:

I. Din punct de vedere juridic

1. Acordul prezumat contravine spiritului și literei Constituției României conform căreia a) **demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor reprezintă o valoare supremă** (Art. 1, par.3), b) **persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri** (Art. 26, par. 26), c) **dreptul la integritate fizică al persoanei este garantat** (Art. 22, par. 1), d) **dreptul la moștenire este garantat** (Art. 46), e) **libertatea credințelor religioase, precum și libertatea conștiinței sunt garantate** (Art. 29, par. 1,2).

a) Stipulând că „o persoană care, în timpul vieții, nu și-a exprimat refuzul de a-și dona organele, este implicit de acord să le doneze, după deces” (Art. unic, punctul 1), **PL-x nr. 404/2008 degradează noțiunile de demnitate,**

drepturi și libertăți ale omului din poziția de valori supreme, așezându-le în urma utilității publice. Pentru orice stat democratic tocmai demnitatea, drepturile și libertățile sunt *presupuse* și garantate prin lege, orice atingere a acestora, indiferent de motiv, trebuind să fie justificată și acceptată *explicit*.

b) Întrucât PL-x nr. 404/2008 recunoaște dreptul unei persoane de a dispune cu privire la rămășițele sale pământești, în cazul refuzului de a dona înseamnă recunoașterea faptului că persoana are prioritate în raport cu propriile rămășițe trupești față de oricine altcineva, inclusiv statul, așa încât **dreptul și libertatea de a dispune de ea însăși se extinde, cu anticipare, și asupra acestor rămășițe.**

c) Întrucât din punct de vedere legal nici o persoană nu are obligația de a-și păstra sănătatea sau integritatea corporală, dreptul la integritatea fizică a persoanei în viață nu se bazează pe valoarea sănătății *per se*, ci pe raportul de apartenență unică a trupului la persoană. Prin urmare, în acord cu paragraful anterior, **dreptul la integritatea fizică permisă de situația naturală nu încetează prin deces**, în deplină concordanță cu respectul necondiționat acordat rămășițelor trupești ale unei persoane decedate de către întreaga tradiție culturală și etică a poporului nostru.

d) Este inadmisibilă nu doar profanarea acestor rămășițe (Art. 319 Cod penal), ci și „naționalizarea” lor implicită, întrucât relația de înrudire nu încetează prin deces. Dacă dreptul la moștenire este garantat, cu atât mai mult **destinul rămășițelor pământești ale unei persoane decedate revine mai mult în responsabilitatea rudelor sale decât în cea a statului**, în contradicție cu abrogarea art. 147, punctul 4 din Legea nr.95/2006, propusă în PL-x nr. 404/2008, punctul 2. Sunt state în care rudele au drept de veto asupra acordului prezumat (ex., Belgia, Franța, Italia, Polonia, Spania, Suedia, Ungaria).

e) Peste 80% dintre cetățeni s-au declarat la ultimul recensământ creștini ortodocși. Biserica Ortodoxă Română și-a formulat oficial poziția în privința consimțământului, afirmând: „**actul de donare va fi expres și nu prezumat**” și „**se impune solicitarea și obținerea consimțământului în scris prealabil, expres și liber al donatorului sau al persoanei terțe căreia legea îi permite acest fapt**” (a se vedea documentul Bisericii Ortodoxe Române privitor la transplant, secțiunile „Donatorul” și „Consimțământul”, la http://www.patriarhia.ro/ro/opera_social_filantropica/bioetica_3.html). PL-x nr. 404/2008 ignoră pur și simplu această poziție.

2. Acordul prezumat contrazice principiile juridice al donației (definită de Art. 801 Cod civil drept „un act de liberalitate”) întrucât: **a) o persoană declarată decedată este legal incapabilă să doneze, b) pentru ca un contract de donație să fie valabil este necesar consimțământul explicit al donatorului și c) orice donațiune pretinde juridic un act autentic** (Art. 813 Cod civil).

3. Prin abrogarea punctului 4 din Art. 147 al Legii nr.95/2006 **dispare orice reglementare privitoare la situația minorilor decedați sau a persoanelor lipsite de capacitatea de exercițiu decedate**, PL-x nr. 404/2008 neavând nici o prevedere în acest caz.

II. Din punct de vedere bioetic

- a) Acordul prezumat conferă mai mare importanță funcționalității organelor și utilității lor în vederea susținerii vieții decât autonomiei persoanei și exprimării libere de către aceasta a permisiunii de a dona organele sale.
- b) În acest sens, acordul prezumat contravine principiilor autonomiei persoanei și consimțământului informat.
- c) Nu există nici o altă situație medico-legală echivalentă acordului prezumat, în care a nu exprima un refuz înseamnă a fi de acord (cu excepția unei situații similare din campania recent eșuată de vaccinare împotriva virusului papiloma uman).
- d) Orice răsturnare de prioritate între intenție și exprimare în cadrul acțiunii umane, acordând exprimării prioritate față de intenție, neglijează faptul esențial că exprimarea unei intenții nu depinde numai de persoană, ci și de circumstanțe. Pot exista situații în care, fără voia sa, persoana să nu reușască să își exprime obiecția de a nu dona. Prin urmare, neexprimarea obiecției nu echivalează în general cu consimțământul. Acordul prezumat constituie în acest caz o violare a voinței persoanei.
- e) Grupurile vulnerabile – minori, adulți lipsiți de capacitatea de exercițiu - prezintă cel mai mare risc de a nu putea exprima dezacordul de a dona atunci când acest lucru este dorința lor. PL-x nr. 404/2008 conține o gravă lacună din acest punct de vedere.
- f) Acordul prezumat erodează ideea altruismului și dăruirii. Din punct de vedere creștin ortodox, singura motivație a donării de organe este iubirea față de aproapele („**Actul de donare să aibă la temelie iubirea creștină față de aproapele și jertfelnicia**”, Documentul Bisericii Ortodoxe Române privitor la transplant). De fapt, nu se mai poate vorbi în mod propriu de donare, ci doar de prelevare.
- g) Erodarea altruismului și generozității va avea consecințe etice, culturale și sociale importante. De pildă, acordul prezumat ridică întrebarea justificată de ce statul să aibă prioritate față de persoană sau rude în „valorificarea” organelor și nu existe mai degrabă o piață de organe cu dreptul de a le vinde, în acord cu principiile drepturilor și libertăților persoanei? Trupul uman ar deveni astfel un bun de consum și o marfă.

h) Studiile comparative naționale privitoare la efectul introducerii acordului prezumat au arătat că chiar dacă acesta se corelează cu creșterea ratelor de donare – cum era de așteptat, fiind vorba în realitate de prelevare - însă numai acordul prezumat ca atare nu explică variația ratelor de donare/prelevare între diferite țări. Alți factori contribuie de asemenea la creșterea observată, între care educația și atitudinea publică și starea sistemului de sănătate publică. Situația donării de organe în țara noastră poate fi mai degrabă o reflectare a tradiției culturale creștin ortodoxe, precum și a unei anumite lipse de încredere în sistemul public de sănătate. În ambele cazuri, impunerea fără o dezbatere publică largă a acordului prezumat va leza conștiința majorității cetățenilor, cu consecințe adverse față de intențiile legislatorilor.

III. **Modificarea Legii nr. 95/2006 este absolut necesară în privința definirii morții**, justificarea stabilirii decesului pe criterii cerebrale fiind din ce în ce mai mult contestată în literatura medicală de specialitate (de exemplu, I. H. Kerridge, P. Saul, M. Lowe, J. McPhee and D. Williams, Death, dying and donation: organ transplantation and the diagnosis of death, *J. Med. Ethics*, 2002;28;89-94; N. Zamperetti, R. Bellomo and C. Ronco, Defining death in non-heart beating organ donors, *J. Med. Ethics*, 2003;29;182-185) și inacceptabilă din punct de vedere creștin ortodox.

Având în vedere argumentele de mai sus, Federația Asociațiilor Ortodoxe Pro-Vita din România vă solicită să nu aprobați PL-x nr. 404/2008. În caz contrar, Federația va contesta constituționalitatea acestui act legislativ.

Semnături:

1.) **Federația Organizațiilor Pro-Vita Ortodoxe din România**, având în componența ei următoarele asociații și fundații:

☪☪☪☪☪ Asociația "Pro-Vita pentru născuți și nenăscuți"-
Vălenii de Munte, jud. Prahova,

☪☪☪☪☪ Asociația "Pro-Vita" - Sibiu,

☪☪☪☪☪ Asociația Filantropică Medical Creștină
"Christiana", filiala Cluj – Proiectul "Pentru Viață",

☪☪☪☪☪ Asociația "Pro-Vita pentru născuți și nenăscuți",
filiala București,

☪☪☪☪☪ Asociația "Pro-Vita pentru născuți și nenăscuți"-
filiala Craiova,

✠☞☑ Asociația "Acoperământul Maicii Domnului" - Oradea,
☩☞☑ Asociația "Filantropia Ortodoxă" - Alba Iulia,
☩☞☑ Asociația "Filantropia Ortodoxă - filiala Tg. Mureș"
✠☞☑ Fundația "Sf. Martiri Brâncoveni" - Constanța,
☩☞☑ Asociația "Sfânta Tatiana" - loc. Ciutura, Com. Vârvoru de Jos, Jud. Dolj,
☩☞☑ Fundația Creștin Ortodoxă "PRO FILIIS" - Pitești,
●☞☑ Asociația "Pro-Vita", Filiala Gorj,

- 2.) Asociația „Pro-Vita pentru născuți și nenăscuți”- filiala Galați;
- 3.) Asociația „Pro-Vita Sf. Brâncoveanu”-filiala Pitești;
- 4.) Asociația Pro-Vita „Sf. Brâncoveanu”- filiala Constanța;
- 5.) Asociația „Pro-Vita pentru născuți și nenăscuți”-filiala Călărași;
- 6.) Asociația Pro-Vita „Sf. Brâncoveanu”- Valea Plopului;
- 7.) Biroul de Asistență Socială „Diaconia” al Centrului Eparhial Iași
- 8.) ASCOR- Slatina.
- 9.) Asociația pentru Cultură și Ortodoxie „Sf. Daniil Sisastrul”

10.02.09

În numele semnatarilor,

Bogdan I. Stanciu
Președinte,
Asociația "Pro-Vita pentru născuți și nenăscuți", filiala București

The image shows a handwritten signature in black ink over a circular stamp. The stamp is from the "Asociația Pro-Vita pentru născuți și nenăscuți", Filiala București. The text inside the stamp is arranged in a circle: "ASOCIAȚIA PRO-VITA PENTRU NĂSCUȚI ȘI NENĂSCUȚI" around the top and bottom edges, and "FILIALA BUCUREȘTI" in the center. There is a small star symbol at the bottom of the stamp.